



Mahalli İdareler Seçimleri İçin Görevden Ayrılma ve Göreve İade İşlemlerine İlişkin Rehber

Hazırlayan: Av. Zeliha DİKYOL / Av. Yasemin SEZGİN

1- GİRİŞ

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinde; mahalli idareler genel seçimlerinin beş yılda bir yapılacağı, her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak gününün seçimin başlangıç tarihi olduğu ve aynı yılın Mart ayının son Pazar gününün oy verme günü olduğu düzenlenmiştir.

Bu hükme istinaden mahalli idareler genel seçimleri **31 Mart 2024 Pazar** günü yapılacaktır.

Yüksek Seçim Kurulu'nun 27 Ekim 2023 tarihli ve 32352 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1460 sayılı Kararı ile 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Seçimlerinde, aday olabilmek için çekilmesi veya görevinden ayrılması gerekenlerin çekilme veya görevden ayrılma tarihleri belirlenmiştir.

Bu Rehber ile seçimlerde adaylık için kimlerin görevden ayrılması gerektiği, ayrılma tarihleri ve görevden istifa eden personelin geri dönmesi konusunda belediyelerimizin iş ve işlemlerinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

2- ADAY OLMAK İÇİN GÖREVDEN ÇEKİLMESİ GEREKENLER VE ÇEKİLME TARİHİ

a) Aday olmak için görevden çekilmesi gerekenler

Anayasası'nın 76'ncı maddesinin son fıkrasında; hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu Üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri belirtilmiştir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17'nci maddesinde **milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların** mahalli idareler genel seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için **görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları düzenlenmektedir.** Bu düzenleme gereğince **belediye başkanları ve belediye meclis üyelerinin** adaylık için **istifa etmeleri gerekmektedir.**

2972 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesinde yapılan atıf gereğince bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanacaktır.

Anayasa'nın 76'ncı ve 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi uyarınca mahalli idareler genel seçiminde aday olmak isteyen;

- Hâkimler ve savcılar,
- Yüksek yargı organları mensupları,
- Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları,
- Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri,
- **Kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri,**
- Subaylar ile astsubaylar,
- **Siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri,**
- **Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların,**

yukarıda sayılan kişilerin seçimlerde aday olmak için görevlerinden çekilmeleri veya ayrılımları gerekmektedir.

Meclis Üyeleri Arasından Görevlendirilen **Belediye Başkan Yardımcılarının Durumu**

2839 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinde adaylık için görevinden çekilmesi gerekenler arasında meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarını sayılmamıştır.

Yüksek Seçim Kurulunun 19/11/2018 tarihli ve 1052 sayılı Kararında “... Kanunda belediye meclis üyelerinden belediye başkan yardımcılığına atananlarla ilgili bir istisna bulunmadığından, bu durumda olan kişilerin **belediye başkan yardımcılığı görevinden** istifa etmeleri gerektiğine,” karar verilmişti.

Ancak Yüksek Seçim Kurulunun 2023/1480 sayılı ve 09.11.2023 tarihli Kararında önceki karardan farklı bir değerlendirme yapılarak “Belediye meclisi üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarını, 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde belirtilen “kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri” kapsamında değerlendirilemeyeceğinden, anılan kişilerin **BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILIĞI GÖREVİNDEN İSTİFA ETMELERİ GEREKMEDİĞİNE**, karar verilmiştir.

Söz konusu karara göre Belediye meclisi üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarının seçimlerde aday olabilmek için görevlerinden çekilmelerine gerek bulunmamaktadır.

Belediye Şirketlerinde Belediyeyi Temsilen Görevlendirilenlerin Durumu

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70 inci ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 26 ıncı maddelerinde belediyelerin görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuat hükümlerine göre şirket kurabileceği düzenlenmiş olup söz konusu şirketler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunmaktadır. Belediye Başkanları belediyeyi temsil yetkileri çerçevesinde anonim şirketlerin yönetim kurulunda ve limited şirket müdürlüklerinde görev alabilmektedirler. Belediye başkanının uygun görmesi halinde belediyeyi temsilen belediye meclis üyeleri ve diğer memur personeli de belediye şirketlerinde görev yapmaktadır.

5216 sayılı Kanunun 26 ıncı maddesinin genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personelin bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilecekleri düzenlemesine istinaden söz konusu yöneticiler de belediye şirketlerinde görev yapmaktadırlar.

Yukarıda yer verilen ve belediyeyi temsilen bu şirketlerde görev yapanların seçimlerde aday olabilmeleri için belediye şirketlerindeki görevlerinden istifa etmeleri gerektiğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Yüksek Seçim Kurulunun 01.12.2018 tarihli Kararında seçimlerde aday olabilmek için belediye başkan yardımcılığı görevinden istifa eden (meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısı) kişinin, mahalli idareler seçiminde aday olabilmek için sermayesinin tamamı belediyeye ait olan ve işçi statüsünde çalışmayan şirket müdürünün bu görevinden de istifa etmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Konunun tereddütlü olması ve ileride seçilme yeterliliğine ilişkin ihtilafların doğabileceği düşünülerek şirketlerde görev yapan ve işçi statüsünde bulunmayanların yarar ve zarar dengesine göre değerlendirme yapmaları önerilmektedir.

Belediye şirketlerinde işçi olarak çalışanların ise seçimlerde aday olabilmeleri için istifa etmelerine gerek bulunmamaktadır.

5216 Sayılı Kanun'un 22'nci Maddesine Göre Görev Yapan

Başkan Danışmanlarının Durumu

Büyükşehir belediyesi başkan danışmanları, 5216 sayılı Kanun'un 20 nci maddesine istinaden, *bir sözleşmeye bağlı* olarak çalıştırılmaktadır. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmemektedir.

2839 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinde adaylık için görevinden çekilmesi gerekenler arasında danışmanlar ismen sayılmamıştır.

Danışmanların maddede yer alan kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile **yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ifadesinde geçen diğer kamu görevlileri ibaresi kapsamında**

kalıp kalmadığı, diğer kamu görevlilerinden ne anlaşılması gerektiğine bağlı olarak değerlendirilebilecektir.

Literatürde kamu görevlilerinin biri dar diğeri geniş olmak üzere iki şekilde değerlendirildiği görülmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda geniş anlamda kamu görevlisi tanımı benimsenerek kamu görevlisi; *kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi* olarak ifade edilmiştir.

Dar anlamda kamu görevlisi ise genel kabule göre kamu kuruluşlarında belli bir kadroya bağlı olan ve özel hukuk hükümlerine göre çalışanlar dışında kalan görevlileri tanımlamaktadır.

Burada danışmanların istifası konusunun açıklığa kavuşturulması için seçim mevzuatımızda kabul edilen kamu görevlisi tanımının belirli olması veya bu konuda Yüksek Seçim Kurulunca verilmiş bir kararla açıklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Büyükşehir belediye başkan danışmanlarından aday olmak isteyenlerin konunun tereddütlü olması ve olası kayıplar bakımından yarar-zarar değerlendirmesi yapmaları önerilmektedir.

b) Adaylık için görevden çekilme tarihleri

Yüksek Seçim Kurulu'nun 19.10.2023 tarihli ve 1460 sayılı kararı uyarınca;

1- 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Seçimlerinde aday olmak için görevden çekilmesi gerekenlerin en geç **1 Aralık 2023 Cuma günü saat 17.00'ye** kadar 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi uyarınca görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları,

2- Kamu görevlilerinden emeklilik dilekçesi verip aday olacakların en geç **1 Aralık 2023 Cuma** gününden geçerli olmak üzere emeklilik isteğini belirten dilekçelerini, **1 Aralık 2023 Cuma günü saat 17.00'ye** kadar vermeleri gerekmektedir.

Yüksek Seçim Kurulunun aynı kararında; 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde; aday olabilmek için belirli bir tarihte" görevden ayrılma isteğinde bulunma" koşulu getirildiği, burada istifa şeklinde ayrılma ile sınırlı olduğu, emeklilik suretiyle daha sonra vaki olacak ayrılmalarda bu tarihin aranmayacağı yolunda bir hükme verilmediği, **istifa veya emeklilik suretiyle ayrılma arasında fark aranmadan, "görevden ayrılma"** biçiminde kapsayıcı bir ifade kullanıldığı bu nedenle 2839 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi kapsamına girenlerin 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Seçimlerinde aday olabilmeleri için istifa veya emeklilik yoluyla ayrılanlar arasında ayırım yapılmaksızın **istifa veya emeklilik dilekçelerini yukarıda öngörülen sürede vermiş olmaları gerektiği**, aksi halde, öngörülen tarihten sonra emeklilik veya istifa isteminde bulunanların 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak seçimde aday olmalarına kanunen imkân bulunmadığı ifade edilmiştir.

Adaylık için görevinden ayrılması gerekenler için son tarih **1 Aralık 2023 Cuma** olup, bu tarihten önce istifa edilmesine ya da emeklilik dilekçesi verilmesine engel bulunmamaktadır.

3- Anayasa'nın 76'ncı maddesine istinaden sürekli ve geçici işçilerin milletvekili genel seçiminde aday olmak için istifa etmelerine gerek bulunmamaktadır.

4- Kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili mevzuatı çerçevesinde istihdam edilen sözleşmeli personelin istifa etmeleri zorunlu olup bu kişilerin seçilememeleri veya aday gösterilmemeleri halinde tekrar eski görevlerinde sözleşme ile istihdam edilmeleri gerekmektedir.¹

5- Aday olmak için görevden ayrılmaya ilişkin talepler kurumu tarafından reddedilemez.

Örnek İstifa Dilekçesi

... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
Belediyemiz biriminde olarak görev yapmaktayım. ... Mart ... tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde, aday/aday adayı olabilmek için görevimden çekilmek istiyorum.
Gereğini bilgilerinize arz ederim. (tarih)
İmza Ad-Soyad

Örnek Emeklilik Dilekçesi

... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
Belediyemiz biriminde olarak görev yapmaktayım. Emeklilik için Kanunun öngördüğü yaş ve hizmet süresi şartlarını taşımaktayım, kendi isteğimle emekliye ayrılmak istiyorum.
Adıma bağlanacak emekli aylık ve emekli ikramiyesi ödemelerimi aşağıda belirttiğim ve adresime en yakın banka/PTT şubesi aracılığıyla ödenmesini talep ediyorum.
Gereğini bilgilerinize arz ederim. (tarih)
İmza Ad-Soyad

¹ Bkz.Devlet Personel Başkanlığınca çıkarılan 2015 YILI 25. DÖNEM MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMİNDE ADAY OLMAK İSTEYEN KAMU GÖREVLİLERİYLE İLGİLİ REHBER

3- SEÇİME KATILMAK İÇİN İSTİFA EDEN MEMURUN ÖZLÜK HAKLARI

Seçimde aday olmak için istifa eden memurlar, memuriyete ilişkin haklardan yararlanma bakımından normal şekilde istifa eden memurlar ile aynı durumdadır. Bu şekilde memuriyetten istifa edenler memuriyete ilişkin özlük haklardan yararlanamayacakları gibi bu süreler emeklilik bakımından da değerlendirilmeyecektir.

Memurun aday olamaması veya aday olup da seçimi kazanamaması üzerine geri dönmeleri halinde görevden ayrı kaldıkları süreler için kendilerine mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ödeme yapılmayacak, sosyal güvenlik kesintileri de kurumlarınca ödenmeyecektir.

4- ADAY GÖSTERİLMİYEN YA DA SEÇİMİ KAYBEDENLERİN GÖREVE DÖNMESİ

a) Kamu görevlileri bakımından

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un Ek 7'nci maddesinde “ *Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere; milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.*” hükmü yer almaktadır.

Bu düzenlemeye göre; Yüksek mahkeme üyeleri, Hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar, Subay ve Astsubayları **hariç**,

- ❖ Seçimlerde aday olabilmek için görevinden çekilmek zorunda kalan kamu görevlileri, adaylık veya seçim sonuçlarına göre yeniden göreve dönebileceklerdir.

Kanunda yer alan düzenlemenin esas itibarıyla memurlara anayasal seçilme hakkını kullanmalarına ve bilahare eski görevlerine dönmelerine imkân veren bir düzenleme olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, “göreve dönebilirler” ibaresinin atama yapma konusunda kuruma takdir hakkı verdiği değerlendirilerek idarelerce atama işlemleri yapılmayabilmektedir. Ancak idari yargı mercileri tarafından konuya ilişkin kararlarda seçimlere katılmak üzere istifa eden ancak aday listelerinde yer almayanların başvuruda bulunması ve ayrıldığı kadronun boş olması halinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca kesin seçim sonuçlarının açıklanmasından önce eski görevlerine dönmelerinin mümkün olacağına hükmedilmiştir².

² Danıştay 12. Daire 1999/1057 E., 2001/678 K. sayılı ve 27.02.2001 tarihli kararı

Bu kararlara göre istifa etmiş ancak aday adayı veya aday olamamış kamu görevlilerinden aday listelerinin kesinleşme tarihinden itibaren kurumlarına müracaat etmeleri halinde Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının açıklanması beklenmeksizin atamalarının yapılması mümkün bulunmaktadır.

Seçimlere katılmak üzere istifa etmek suretiyle görevlerinden ayrılan kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, göreve dönmek amacıyla Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden 1 ay içinde çekilme isteminde bulundukları idareye başvurmalıdır.

298 sayılı Kanun'un ek 7'nci maddesi hükmü gereğince seçimler nedeni ile görevinden ayrılan kamu görevlilerinin göreve dönmek için kurumlarına başvuruda bulunabilecekleri son tarih Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir aylık süreyi aşamayacaktır.

Seçimlere katılmak üzere istifaen görevlerinden ayrılan kamu görevlilerinin, adaylığı veya seçimleri kaybetmeleri halinde, süresinde başvurmaları kaydıyla önceki görevlerine döndürülmeleri asıldır. Başvuru tarihinde kadronun dolu olması halinde ise kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka (eşdeğer) bir göreve döndürülmeleri gerekir. Diğer bir ifadeyle, seçimi veya adaylığı kaybeden kamu görevlileri süresinde başvurmaları üzerine, öncelikle ayrıldığı göreve, ayrıldığı görev başvuru tarihinde dolu ise durumuna uygun (eşdeğer) bir göreve atanacaktır³.

Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğünün seçim için kamu görevinden ayrılanlar konulu 13.04.2023 tarihli ve E-74073113-010.99-148278 sayılı yazısında yer alan; "... aday olmak amacıyla görevinden ayrılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin adaylığı veya seçimi kaybetmeleri ve ayrıldıkları görevlerine dönmek üzere başvurmaları halinde atanmaları, Danıştay Onikinci Dairesinin 27/2/2001 tarihli ve E.:1999/1057;K.:2001/678 sayılı Kararı çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından kesin seçim sonuçlarının yayınlanmasını beklemeksizin yapabilecektir.

...

-Aday olmak amacıyla görevinden ayrılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinden göreve dönüş talebinde bulunanlar ayrıldıkları göreve atanacaktır. Ancak söz konusu görevlerin dolu olması halinde göreve dönüş talebinde bulunanlar, kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka göreve atanacaktır. " açıklaması da konuyla ilgili tereddütleri gidermiştir.

Seçim nedeni ile yasal zorunluluğa dayanarak seçilme hakkının kullanılması için istifa edenlerden yeniden göreve dönmek isteyenler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92'nci maddesinde yer alan iki defadan fazla istifa etmiş olanların memuriyete dönemeyeceğine ilişkin kısıtlamalara tabi olmayacaktır.

Örnek Geri Dönme Dilekçesi

³ AYM, Başvuru Numarası: 2013/1430, Karar Tarihi: 21.11.2013, R.G. 18.12.2013

Danıştay İDDGK'nun 19.02.2004 tarih ve E. 2001/841, K. 2004/175 sayılı kararı,

... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

Belediyemizde ...tarihinden bu yana olarak görev yapakta iken 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan/yapılan Mahalli İdareler Genel Seçiminde aday olmak ve seçilmek için ... tarihinde görevimden istifa ettim.

Seçimde aday gösterilmediğimden / seçilemediğimden 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un Ek 7'nci maddesi uyarınca görevime geri dönmek istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. (tarih)

İmza
Ad-Soyad

TBB



TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Tunus Caddesi No: 12, 06680
Kavaklıdere – Çankaya/ANKARA

Tel: (0 312) 419 21 00

Faks: (0 312) 419 21 30

www.tbb.gov.tr

tbb@tbb.gov.tr